

Persbericht

13 december 2016

Prioriteit stellen aan verbetering van het financieel beheer

Cft Voorzitter Age Bakker: "Meerjarige visie op overheidsfinanciëen is van groot belang"

Kralendijk – Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) heeft tijdens zijn bezoek aan Bonaire op 12 december het bestuurscollege en de eilandsraad geadviseerd om een lange termijn visie ten aanzien van houdbare overheidsfinanciëen na te streven. "Bestuurlijke stabiliteit is daartoe van belang voor het opstellen en uitvoeren van meerjarige projecten en voor het investeringsklimaat" aldus Cft voorzitter Age Bakker.

Tijdens het bezoek van het College is gesproken met de gezaghebber, het bestuurscollege en de eilandsraad. Ook is een werkbezoek gebracht aan de Haven & Loodswezen van Bonaire. Het stimuleren van economische ontwikkelingen vraagt om bestuurlijke rust; opgestelde plannen moeten tot uitvoering komen. Daar heeft het Cft aandacht voor gevraagd.

Het Cft heeft tevens aandacht gevraagd voor de verbetering van het financieel beheer. Dit is een terugkerend onderwerp van gesprek dat vasthoudendheid van de kant van Bonaire vergt. Bonaire heeft op dit onderwerp stappen gezet door externe ondersteuning in te huren om bestaande processen en procedures door te lichten en aan te scherpen. Het College waardeert de ambitie van Bonaire om het financieel beheer te verbeteren en toe te werken naar een goedkeurende accountantsverklaring. Dit vraagt om aanhoudende bestuurlijke aandacht. "Gelet op de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2015 dringt het Cft aan op een spoedige en goede implementatie van de nieuwe processen en procedures. Dit moet eraan bijdragen dat binnen een realistisch tijdschap een goedkeurende accountantsverklaring verwacht mag worden" aldus Age Bakker.

Bonaire gaat uit van een positief resultaat van USD 5,3 miljoen tot en met het derde kwartaal 2016. Ultimo 2016 wordt nog steeds een neutraal begrotingssaldo verwacht. De begroting 2017 gaat uit van een sluitende begroting. De staat van kapitaaluitgaven laat een positief saldo van USD 0,2 miljoen zien, na aftrek van de aflossingen en voorgenomen investeringen. Als zodanig voldoet de begroting aan de wettelijke voorwaarden. Het Cft heeft het bestuur verzocht om meer aandacht te geven aan het invullen van de cruciale functies. Een aantal van deze functies is essentieel om het eerder genoemde financieel beheer op orde te brengen. Verder dient Bonaire de onderhoudsplannen te actualiseren en de geraamde lasten in toekomstige begrotingen op te nemen. In de begroting 2017 is een aanzet gedaan door een bedrag van USD 1,3 miljoen op te nemen voor reguliere onderhoudslasten. Dit acht het Cft een goede ontwikkeling. Op termijn zal het volledig bedrag aan onderhoudslasten in de begroting opgenomen dienen te worden.

Verder constateert het Cft dat er vorderingen zijn voor wat betreft het tijdig indienen van de begrotingsgerelateerde stukken conform de Wet FinBES. Zowel de jaarrekening 2015, de derde uitvoeringsrapportage 2016 inclusief de derde begrotingswijziging en de ontwerpbegroting 2017 zijn tijdig ingediend. Het Cft complimenteert Bonaire met deze vorderingen.

Het Cft heeft met het bestuur van de Haven & Loodswezen gesproken. De havenactiviteiten zijn van groot belang voor de economie. Tijdens het bezoek is onder andere gesproken over de recente met Port of Amsterdam afgesloten overeenkomst voor herstel van de haven. Het Cft heeft zich in dit gesprek verder laten informeren over de ontwikkelingen die voor Bonaire van belang zijn.

[Einde Persbericht]

Fotobijschrift:

De verbetering van het financieel beheer is een terugkerend onderwerp van gesprek dat vasthoudendheid van de kant van Bonaire vergt.

Noot voor de redactie – niet voor publicatie

Contactpersoon Cft:

Secretariaat College financieel toezicht
Manus Twisk - Secretaris
Telefoon (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084
Email info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Perscontacten:

Jefka Alberto
Telefoon (+5999) 512-6861

Komunikado

13 di desèmber 2016

Pone prioritat na maneho finansiero

Presidente di Cft Age Bakker: "Vishon di mas aña riba finansa públiko ta di gran importansia"

Kralendijk – Kolegio di supervishon finansiero Bonaire, Sint Eustatius i Saba (Cft) a konsehá kolegio ehekutivo i konseho insular durante di su bishita riba 12 di desèmber pa trata na logra desaroyá un vishon riba térmico largu di finansa públiko duradero. "Den e kuadro ei stabilidat gubernamental ta importante pa formulá i ehekutá proyektonan di mas aña i tambe pa e klima di invershion" segun presidente di Cft Age Bakker.

Durante di su bishita e Kolegio tabatin kombersashon ku gezaghèber, kolegio ehekutivo i konseho insular. Tambe a hasi un bishita di trabou na Servisio di Haf i Lots (Haven & Loodswezen) di Bonaire. Stimulashon di desaroyo ekónomiko ta rekerí trankilidat gubernamental; plannan riba papel mester keda ehekutá. Cft a pidi atenshon pa esaki.

Cft a pidi tambe atenshon pa mehoramentu di maneho finansiero. Esaki ta un tópiko di kombersashon ku ta keda bini bék, kual ta pidi persistensia di banda di Bonaire. Pa loke ta trata e tópiko aki Bonaire a dal algun paso dilanti, ya ku el a kontratá ayudo eksterno pa saminá prosesonan i prosedururan eksistente i hasi esakinan mas skérpi. E Kolegio ta apresiá e ambishon di Bonaire pa mehorá su maneho finansiero i traha pa logra haña un deklarashon positivo di akountent. Esaki ta rekerí atenshon kontinuo i determiná di parti di gobièrnu. "Konsiderando e konklushonnan di akountent relashoná ku e kuenta anual di 2015, Cft ta insistí pa bini pronto ku un bon implementashon di e prosesonan i proseduraran. Esaki mester kontribúi pa yega na un planifikashon realista, denter di kua por logra haña un deklarashon positivo di akountent", asina Age Bakker a deklärá.

Bonaire ta konta ku un resultado positivo di USD 5,3 mion, kalkulá te ku e di tres kuartal. Si kalkulá te fin di 2016, ainda ta spera un saldo presupuestario neutral. Segun kálkulonan, e presupuesto 2017 ta unu balansá. E kuenta di kapital ta mustra un saldo di USD 0,2 mion, despues di deskontá paginan riba fiansa i invershonnán planeá. Komo tal e presupuesto ta kumpli ku e kondishonnan ku lei ta stipulá. Cft a pidi gobièrnu pa duna mas atenshon na yenamentu di e funshonnan krusial. Algun di e funshonnan aki ta esensial pa por mehorá e maneho finansiero ku ya a hasi referensia na dje. Mas aleu Bonaire mester aktualisá su plannan di mantenshon i inklui den futuro presupuestonan e gastunan kalkulá. A kuminsá hasi esaki kaba, inkluyendo un montante di USD 1,3 mion pa gastunan regular di mantenshon den e presupuesto di 2017. E Kolegio ta konsiderá esaki un bon desaroyo. Ku tempu lo mester inklui e montante completo di gastunan di mantenshon den e presupuesto.

Pa lo demas Cft ta konstatá progreso pa loke ta trata entregamentu na tempu di e dokumentonan relashoná na e presupuesto, conforme e Lei FinBES. A entregá tantu e kuenta anual di 2015, e di tres reportahe di ehekushon di 2016 inkluso e di tres adaptashon di presupuesto, como e konsepto di presupuesto di 2017 kada unu na tempu. Cft ta duna Bonaire un komplimènt pa tur e adelantonan aki.

Cft a papia ku direktiva di Servisio di Haf i Lots. E aktividatnan di haf ta di gran importansia pa ekonomia. Durante e bishita a papia, entre otro, tokante e akuerdo ku resientemente a firma ku Port of Amsterdam pa drechamento di e haf. Den e kombersashon aki Cft a laga nan informé mas aleu tokante e desaroyonan ku ta di importansia pa Bonaire.

[Fin di Komunikado]

Teksto pa foto:

Mehoramentu di maneho finansiero ta un tópiko di kombersashon ku ta keda bini bék ku ta pidi persistensia di banda di Bonaire.

Nota pa redakshon – no pa publikashon

Persona di kontakto na Cft:

Sekretariado di Kolegio di supervishon finansiero
Manus Twisk - Sekretario
Telefon (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084
Email info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Persona di kontakto ku prensa:

Jefka Martina
Telefon (+5999) 512-6861

Comunicado di Prensa

13 di decembre 2016

Mester duna prioridad na mehoracion di maneho financiero

Presidente di Cft Age Bakker: "Un vision di mas aña di finansa publico ta di gran importancia"

Kralendijk – Durante su bishita na Boneiro dia 12 di decembre Colegio di supervision financiero di Boneiro, Sint Eustatius y Saba (Cft) a conseha Colegio Ehecutivo y Conseho Insular pa aspira na un vision na termino largo respecto di finansa publico sostenibel. "Stabilidad administrativo ta di importancia pa elabora y ehecuta proyecto di mas aña y pa e clima di inversion" segun Presidente di Cft Age Bakker.

Durante bishita di Colegio a hiba combersacion cu Teniente Gobernador, Colegio Ehecutivo y Conseho Insular. Tambe a haci un bishita di trabou na Servicio Portuario y di Loods di Boneiro. Stimulacion di desaroyo economico ta exigi trankilidad administrativo; mester ehecuta e plannan elabora. Cft a hala atencion riba esaki.

Tambe Cft a hala atencion riba mehoracion di maneho financiero. Esaki ta un topico di discusion cu ta ripiti cada bes, cu ta exigi tenacidad di parti di Boneiro. Pa loke ta e topico aki Boneiro a dal stap dilanti door di trece den cas apoyo externo pa analisa y agudisa e procesonan y proceduranan existente. Colegio ta aprecia e aspiracion di Boneiro pa drecha e maneho financiero y traha pa yega na un declaracion aprobatorio di accountant. Esaki ta exigi atencion administrativo continuo. "Teniendo na cuenta e conclusionnan di e accountant den caso di e cuenta anual di 2015 Cft ta urgi pa un pronto y bon implementacion di e procesonan y proceduranan nobo. Esaki lo mester contribui na cu denter di un trayecto realistico por spera un declaracion aprobatorio di accountant", segun Age Bakker.

Boneiro ta sali for di un resultado positivo di USD 5,3 miyon te cu e di tres kwartaal di 2016. Pa fin di 2016 ainda ta spera un saldo presupuestario neutral. E presupuesto di 2017 ta sali for di un situacion ekilibra. E estado di gasto di capital ta mustra un saldo positivo di USD 0,2 miyon, despues di deduci e amortisacionnan y inversionnan proyecta. Como tal e presupuesto ta cumpli cu e condicionnan legal. Cft a pidi Colegio Ehecutivo pa dedica mas atencion na yenamento di e funcionnan crucial. Varios di e funcionnan aki ta esencial pa pone na ordo e maneho financiero menciona anteriormente. Ademas Boneiro mester actualisa e plannan di mantencion y incorpora e gastonan calcula den e presupuestonan futuro. Den e presupuesto di 2017 a inicia esaki door di incorpora un montante di USD 1,3 miyon pa gasto di mantencion regular. Cft ta considera esaki como un bon desaroyo. Denter di un periodo stipula lo mester incorpora e suma completo di gasto di mantencion den e presupuesto.

Pa lo demas Cft ta constata progreso pa loke ta trata entregamento na tempo di e documentonan relativo na e presupuesto, di conformidad cu e Ley FinBES. A entrega na tempo tanto e cuenta anual di 2015, e di tres reportahe di eheucion di 2016 inclusive e di tres modificacion di presupuesto, como e concepto di presupuesto di 2017. Cft ta felicita Boneiro cu e adelantonan aki.

Cft a papia cu directiva di Servicio Portuario y di Loods. E actividadnan portuario ta di gran importancia pa economia. Durante e bishita a papia, entre otro, tocante e acuerdo reciente firma cu Port of Amsterdam pa drechamiento di e haf. Den e combersacion aki Cft a laga nan inform'e mas aleu tocante e desaroyonan cu ta di importancia pa Boneiro.

[Fin di e Comunicado di Prensa]

COLLEGE FINANCIËEL TOEZICHT

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao

T (+5999) 4619081

info@cft.cw

Texto na e potret:

Mehoracion di maneho financiero ta un topico di discusion cu ta ripiti cada bes, cu ta exigi tenacidad di parti di Boneiro.

Nota pa redaccion – no pa publicacion

Persona di contacto na Cft:

Secretariado di Colegio di supervision financiero
Manus Twisk - Secretario
Telefon (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084
Email info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Persona di contacto cu Prensa:

Jefka Alberto
Telefon (+5999) 512-6861

Press Release

December 13, 2016

Improvement financial management should be priority

Cft Chairman Age Bakker: "Long-term vision on public finances is of great importance"

Kralendijk - The Board of financial supervision Bonaire, Sint Eustatius and Saba (Cft) has advised the Executive Council and the Island Council during its visit to Bonaire on December 12 to pursue a long-term vision of sustainable public finances. "To achieve this governmental stability is important for the purpose of drawing up and implementing multi-year projects as well as for the investment climate," Cft President Age Bakker stated.

During its visit the Board met with the Lieutenant Governor, the Executive Council and the Island Council. The Board also paid a working visit to the Port and Pilotage (Haven & Loodswezen) of Bonaire. Stimulating economic development calls for political calmness; plans that are still in draft form need to be implemented. The Cft requested attention for these issues.

The Cft has also drawn attention to the improvement of the financial management. This is a recurring topic of conversation that requires tenacity on the part of Bonaire. Bonaire has made progress on this issue by hiring external support to screen and tighten existing processes and procedures. The Board appreciates Bonaire's ambition to improve its financial management and to work towards an unqualified audit opinion. This requires sustained attention from the government. "Given the findings of the auditor on the financial statements 2015, the Board calls for a speedy and proper implementation of the new processes and procedures. This should contribute in making it possible that an unqualified audit opinion can be expected within a realistic timeframe", Age Bakker declared.

Bonaire is counting on a positive result of USD 5.3 million for the period up to the third quarter of 2016. At year-end 2016 a neutral budget balance is still expected. The 2017 budget assumes a balanced budget. The capital expenditure shows a positive balance of USD 0.2 million after repayments and planned investments. As such, the budget meets the legal requirements. The Cft has requested the government to heed the fulfillment of crucial functions. Some of these functions are essential in improving the aforementioned financial management. Furthermore, Bonaire has to update the maintenance plans and include the estimated costs in future budgets. For the 2017 budget a first step is made to include an amount of USD 1.3 million for regular maintenance expenses. Fr the Cft this can be labelled as a good development. In time the full amount of maintenance expenses will have to be included in the budget.

Additionally, the Cft observed that progress has been made with regard to the timely submission of budget-related documents in accordance with the FinBES Act. The 2015 financial statements, the third implementation report of 2016 including the third supplementary budget and the draft 2017 budget have all been submitted on time. The Board praises Bonaire with this advancement.

The Cft has spoken with the Board of the Port and Pilotage. The port activities are vital for the economy. Among others the recent agreement with Port of Amsterdam on the restoration of the harbor was discussed during the visit. The Cft was furthermore informed on developments that are of significance for Bonaire.

[End of Press Release]

COLLEGE FINANCIËEL TOEZICHT

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao

T (+5999) 4619081

info@cft.cw

Caption:

The improvement of the financial management is a recurring topic of conversation that requires tenacity on the part of Bonaire.

Note for editing department - not for publication Contact person Cft:

Secretariat College financial supervision (Cft)
Manus Twisk - Secretary
Phone number (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084
Email info@cft.cw
Website www.cft.cw

Press contacts:

Jefka Martina
Phone number (+5999) 512-6861